

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobkyň: a) T. M., b) R. M.,** obě zastoupeny JUDr. Jitkou Šmídovou, advokátkou, se sídlem Praha 3, Koněvova 150, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 5 Az 193/2003 - 38 ze dne 13. 2. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyň, advokátce JUDr. Jitce Šmídové, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 3500 Kč. Odměna bude poukázána ustanovenému zástupci do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“), stěžovatelka b) v době podání kasační stížnosti zastoupena stěžovatelkou a) jako zákonnou zástupkyní, včas podanou kasační stížností napadají rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 5 Az 193/2003 - 38 ze dne 13. 2. 2004, kterým byla zamítnuta jejich společná žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 1742/VL - 14 - P08 - R2 - 2000 ze dne 17. 9. 2003, jímž bylo rozhodnuto,

že se stěžovatelkám azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

(dále jen „zákon o azylu“), neuděluje, přitom dále bylo žalovaným deklarováno, že se na stěžovatelky nevztahuje překážka vycestování podle § 91 téhož zákona.

Stěžovatelky ve své kasační stížnosti nejprve v obecné rovině uvedly, že Městský soud v Praze posoudil jejich případ v rozporu s platným právním řádem a že shledávají vážná pochybení všech dosavadních orgánů v řízení o udělení azylu. Formálně poukázaly na kasační důvody podávané z § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a navrhly, aby napadený rozsudek Městského soudu v Praze byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Poté, kdy byla stěžovatelkám usnesením Městského soudu v Praze ze dne 5. 4. 2004, č. j. 5 Az 193/2003 - 49, na jejich žádost po doložení jejich majetkových poměrů ustanovena zástupcem advokátka JUDr. Jitka Šmídová, byla kasační stížnost k výzvě soudu doplněna. Stěžovatelky tedy doplnily svoji kasační stížnost v tom smyslu, že žalovaný nesprávně - „zcela povrchně“ - posoudil právní otázku žádosti o udělení azylu, nezabýval se konkrétnějšími aspekty celé problematiky, jakými mohou být například diskriminace osobních svobod a práv v důsledku jiné národnosti, nemožnost seberealizace životních záměrů v oblasti osobního či veřejného života daného státu a psychologický útisk ze strany místních obyvatel a úřadů v zemi původu stěžovatelek. Žalovaný podle stěžovatelek nevycházel ze zcela zjištěného stavu věci a v důsledku toho nesprávně posoudil otázku jejich žádosti. Městský soud v Praze následně nedoplnil důkazy provedené žalovaným, aby zjistil skutkový stav věci, a porušil tak § 76 a § 77 odst. 2 s. ř. s. Z právě uvedeného stěžovatelky dovozují nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky splnění podmínek pro udělení azylu, což je kasačním důvodem podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Kromě toho stěžovatelky namítají i nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku Městského soudu v Praze (kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. c/ s. ř. s.). Stěžovatelky navíc požadují přiznání odkladného účinku jimi podané kasační stížnosti.

Žalovaný své vyjádření ke kasační stížnosti nepodal.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud pro posouzení této právní věci zejména zjistil, že stěžovatelky požádaly o udělení azylu z národnostních důvodů; jako osoby ruské národnosti byly uráženy a slovně napadány sousedy. Stěžovatelka a) v průběhu správního řízení uváděla, že v zemi jejího původu bylo nadáváno dětem, avšak stěžovatelka si neměla kde stěžovat. Pokud by se obrátila na příslušné úřady, pak úředníkem by byl určitě Kazach, který by jí nevěřil. Pro obyvatelstvo v zemi původu stěžovatelek bylo nepřijatelné smíšené manželství. Žalovaný však ve správním řízení dospěl k závěru, že nejsou naplněny zákonné důvody pro udělení azylu, a stěžovatelkám azyl neudělil. Z obsahu soudního spisu pak vyplývá, že rozhodnutí žalovaného napadly stěžovatelky žalobou, v níž namítaly porušení § 3 odst. 3, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu, popisovaly potíže, jaké měly v zemi svého původu, odkazovaly na Příručku UNHCR k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků a namítaly porušení § 12 a § 91 zákona o azylu. V rámci popisu svých potíží uváděly, že policejní orgány by se aktivizovaly až tehdy, pokud by dostaly

úplatek. Takové řešení stěžovatelky považovaly za ztrátu času, za zbytečné upozorňování a vyvolávání konfliktů. Městský soud v Praze nyní napadaným rozsudkem žalobu zamítl, neboť dospěl k závěru, že slovní urážky, výsměch a stěžovatelkami popisované incidenty nelze považovat za pronásledování, byť souvisely s národností stěžovatelek. Kromě toho soud svůj závěr opřel o nedostatečnou intenzitu popisovaných incidentů a o skutečnost, že stěžovatelky nevyužily pomoci příslušných orgánů v zemi svého původu

ani se o to alespoň nepokusily. Pokud jde o námitky procesních pochybení, k těm se soud vyjádřil v tom směru, že byly pouze obecné a přitom nikterak důvodné. Městský soud se tak ztotožnil s postupem žalovaného ve všech otázkách pro své rozhodnutí podstatných. Rozsudek byl doručen dne 1. 3. 2004 a kasační stížnost proti němu byla podána dne 9. 3. 2004.

Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a sice osobami oprávněnými, neboť stěžovatelky byly účastníky řízení, z něhož napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Pokud jde o důvody kasační stížnosti, pak namítají-li stěžovatelky kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., tomuto důvodu obsah kasační stížnosti neodpovídá. Stěžovatelky totiž netvrdí zmatečnost řízení před soudem, přitom ani nepřezkoumatelným Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze neshledává (nepřezkoumatelnost by mohla být kasačním důvodem podle § 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s., nikoli podle písmene c/ téhož ustanovení, jak stěžovatelky tvrdí), neboť napadený rozsudek není nesrozumitelným, ani v něm nelze dovodit nedostatek skutkových důvodů. Jinou vadu řízení před Městským soudem v Praze, než která by souvisela s tvrzeným nesprávným posouzením právní otázky udělení azylu, kromě nedoplnění důkazů soudem, stěžovatelky také neuvádí. Nejvyšší správní soud tedy kasační stížnost shledává přípustnou z kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Nejvyšší správní soud kasační stížností napadený rozsudek v rozsahu uplatněného kasačního důvodu podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Namítají-li stěžovatelky nesprávné posouzení splnění podmínek pro udělení azylu a z toho vyplývající nezákonnost rozsudku Městského soudu v Praze (kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.), pak nesprávným posouzením právní otázky je omyl soudu při aplikaci právní normy na zjištěný skutkový stav, přitom o mylnou aplikaci právní normy jde tehdy, pokud soud na zjištěný skutkový stav použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo jinou právní normu (jiné konkrétní pravidlo) jinak správně použitého právní předpisu, než kterou měl za daného skutkového stavu správně použít, anebo aplikoval správný právní předpis (správnou právní normu), ale dopustil se nesprávnosti při výkladu. Právní otázkou, jež měla být dle stěžovatelek v řízení před Městským soudem v Praze posouzena nesprávně, je otázka splnění podmínek pro udělení azylu z důvodu pronásledování pro národnost stěžovatelek. Za rozhodující při posouzení této otázky Nejvyšší správní soud považuje skutečnost, že Městský soud v Praze se zabýval otázkou, nakolik stěžovatelky využily právních prostředků ochrany v zemi svého původu, přitom dospěl k závěru, že stěžovatelky nevyužily pomoci příslušných orgánů v zemi svého původu, přitom o poskytnutí takové pomoci se ani nepokusily. Bez právního významu tu musí zůstat názor stěžovatelek vyjádřený v žalobě k Městskému soudu v Praze, že by byl příslušným úředníkem určitě Kazach a že takový postup považovaly za ztrátu času. Konstataci splnění podmínky pronásledování by bylo třeba možno přisvědčit pouze v případě, pokud by stěžovatelkám právě z toho důvodu, že jsou jiné národnosti, nebyla poskytnuta ochrana ze strany úřadů v zemi jejich původu, přitom by bylo navíc rozhodné, zda tato ochrana byla v daném případě potřebnou a zda stěžovatelky hodlaly této ochrany také fakticky využít. V takovém případě by tedy rozhodným důvodem pro udělení azylu mohla být skutečnost, že stěžovatelky jsou vystaveny útokům ze strany soukromých osob jiné národnosti než jsou ony, dožadují se ochrany u příslušných orgánů v zemi původu a tyto orgány jim ochranu neposkytnou, přitom neposkytnutí ochrany by mělo přímou souvislost právě s národností

stěžovatelek. Pronásledováním je totiž ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi stěžovatelova původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. S přihlédnutím k článku 1 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951 a z Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967 tak Nejvyšší správní soud dovozuje, že důvodem udělení azylu v případě represe k příslušníkům určité národnosti musí být skutečnost, že jde o represi uskutečňovanou ze strany státu. Takovou represi lze dovodit jak ve formě přímé, kdy stát sám určité osoby pronásleduje, tak ve formě nepřímé, kdy stát záměrně určité pronásledované osoby nechrání, případně dokonce kdy takové pronásledování jakoukoli formou podporuje. O přímou represi se v daném případě nejedná a stěžovatelky to ostatně ani netvrdí, avšak za situace, kdy stěžovatelky nevyužily pomoc příslušných orgánů v zemi původu, přitom o pomoc se ani nepokusily, nelze dovodit výkon represe ze strany státu ani ve formě nepřímé. Opřel-li tedy žalovaný své rozhodnutí v otázce splnění podmínek pro udělení azylu z důvodu pronásledování pro národnost stěžovatelek o úvahu, že stěžovatelky se neobrátily na příslušné orgány v zemi svého původu se žádostí o pomoc (str. 5 rozhodnutí uprostřed), pak nebylo důvodu jeho rozhodnutí pro nesprávné posouzení této dílčí otázky rušit. Dospěl-li k témuž závěru Městský soud v Praze (str. 4 rozhodnutí třetí odstavec shora), pak použil správný právní předpis, správnou právní normu a vyložil ji způsobem, jenž Nejvyšší správní soud aprobuje. Nejvyššímu správnímu soudu tak za těchto okolností nezbývá, než se v této otázce ztotožnit se závěrem Městského soudu v Praze.

Opírají-li stěžovatelky svoji žádost o azyl toliko o své potíže národnostního charakteru se soukromými osobami, aniž by se alespoň pokusily využít právních prostředků ochrany v zemi svého původu, pak důvody pro udělení azylu nemohou být splněny a Městský soud v Praze konstatací tohoto závěru při posuzování právní otázky pro jeho rozhodnutí klíčové nikterak nepochybil. Nejvyšší správní soud se s Městským soudem v Praze ztotožňuje i v jeho závěru, že integrace stěžovatelek do české společnosti nemůže být pro posouzení této právní věci jakkoli relevantní.

K otázce doplnění dokazování před Městským soudem v Praze, jehož nedostatek stěžovatelky také namítají, pak Nejvyšší správní soud uvádí, že v žalobě stěžovatelky provedení žádných konkrétních důkazů nad rámec těch, které již provedl žalovaný, nenavrhly, pouze popsaly situaci v zemi svého původu způsobem, který se v podstatných otázkách nelišil od popisu, jak byl podán v průběhu správního řízení, a jak z něj tedy žalovaný při svém rozhodování již vycházel. Za situace, kdy takové návrhy ze strany stěžovatelek učiněny nebyly, přitom tvrzení stěžovatelek obsažená v žalobě potřebu doplňování dokazování nevyvolaly, nebylo zapotřebí další dokazování provádět. Pokud stěžovatelky samy v žalobě deklarovaly svoji rezignaci na pomoc úřadů v zemi svého původu a návrhy na provedení důkazů, z nichž by oprávněnost takové rezignace mohla vyplynout, neučinily, Městský soud v Praze nepochybil, když takové dokazování neprováděl. Ani tato námitka tedy není důvodnou.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelky neměly ve věci úspěch, proto jim

právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Stěžovatelkám byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupcem advokátka. Podle § 35 odst. 7 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přiznal advokátce JUDr. Jitce Šmídové odměnu ve výši 3500 Kč (dva úkony právní služby, spočívající v převzetí zastoupení a doplnění kasační stížnosti, ve výši 2000 Kč v případě obou zastoupených stěžovatelek sníženy o 20 % a čtyři režijní paušály ve výši 75 Kč podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu - § 11 odst. 1 písm. b/ a d/ za použití § 12 odst. 4 advokátního tarifu).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. února 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu